

Toruń, dnia 5 sierpnia 2019 r.

OPINIA O PROGRAMIE NAUCZANIA

Nazwa programu: *Chemia. Program nauczania w klasach 7–8 szkoły podstawowej*

Autorzy: Łukasz Sporny, Dominika Strutyńska, Piotr Wróblewski

Wydawnictwo: Grupa MAC S.A., ul. Witosa 76, 25-561 Kielce

Autor opinii: Witold Anusiak – nauczyciel dyplomowany, były doradca metodyczny chemii w Centrum Kształcenia Ustawicznego w Toruńskim Ośrodku Doradztwa Metodycznego i Doskonalenia Nauczycieli, obecnie wicedyrektor ds. ośrodka w Centrum Kształcenia Ustawicznego oraz koordynator zespołu ds. podstawy programowej chemii Ministerstwa Edukacji Narodowej

Akty prawne, na podstawie których dokonano analizy zgodności programu nauczania z podstawą programową:

1. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 roku w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej (Dz.U. poz. 356 z 2017 r.)
2. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 3 kwietnia 2019 r. w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół (Dz.U. poz. 639 z 2019 r.)

I. Opis programu

Program jest przystosowany do realizacji z podręcznikiem, zeszytem ćwiczeń, zbiorem zadań oraz przewodnikiem metodycznym, tych samych autorów w klasie 7 i klasie 8, w trakcie dwóch jednostek lekcyjnych tygodniowo. Program określa i bardzo szczegółowo przedstawia na 36 stronach następujące zagadnienia:

- I. Charakterystyka programu
- II. Cele kształcenia i wychowania
- III. Materiał nauczania
- IV. Procedury osiągnięcia celów kształcenia i wychowania
- V. Propozycja oceniania
- VI. Bibliografia

II. Analiza szczegółowa poszczególnych elementów programu

Ad I. Charakterystyka programu

W tej części programu autorzy prezentują bardzo dokładnie wszystkie elementy wchodzące w skład omawianej serii – podręcznika i jego obudowy. Prezentują ich koncepcję i zwracają uwagę na elementy, które wyróżniają je spośród innych materiałów edukacyjnych dostępnych na rynku. Już w tym miejscu widać, jak bardzo ważne dla autorów jest przeprowadzanie doświadczeń chemicznych oraz stosowanie nowoczesnych i atrakcyjnych metod pracy z uczniem.

Ad II. Cele kształcenia i wychowania

Bardzo celowe wydaje się przywołanie w tym miejscu ogólnych celów kształcenia szkoły podstawowej, jak i najważniejszych umiejętności rozwijanych w tego typu placówkach. Nauczyciele chemii, skupieni na przedmiotowych celach kształcenia, będą dzięki temu mieli możliwość odpowiedniego wkomponowania w siebie jednych i drugich celów.

Ad III. Materiał nauczania

Rozkład treści został tutaj przedstawiony na początku w sposób ogólny dla poszczególnych klas, a następnie szczegółowo, z rozbiciem na tematy realizowane w obrębie kolejnych działów, których jest 12. Zaproponowany przez autorów programu czas na realizację poszczególnych działów zapewni nauczycielom pewną swobodę w decydowaniu o jego wykorzystaniu. Umożliwi zróżnicowanie tempa pracy uczniów i dostosowanie go do ich możliwości. Ponadto dzięki temu będzie możliwe powtórzenie, uzupełnienie, utrwalenie i sprawdzenie ich wiedzy. Uwzględnia w rozkładzie treści nauczania egzamin ósmoklasisty, co pozwoli na właściwe przygotowanie uczniów, którzy będą do niego przystępowali. Materiał nauczania jest tutaj zgodny z wymaganiami – szczegółowymi i ogólnymi – podstawy programowej. Uwzględnia on również rekomendowany do przeprowadzenia katalog doświadczeń. Proponowane przez autorów wykorzystanie metody SSC zwiększy bezpieczeństwo pracy na lekcjach i ułatwi poszczególnym placówkom oświatowym zapewnienie odpowiednich środków na realizację podstawy programowej.

Ad IV. Procedury osiągnięcia celów kształcenia i wychowania

W tej części programu nauczania autorzy zwracają uwagę na bardzo istotne z punktu widzenia dydaktyki chemii zagadnienia związane z osiągnięciem celów. Aby je uzyskać, należy m.in. właściwie wyposażać i przygotować klasopracownię. Nauczyć uczniów zasad pracy z odczynnikami oraz preparatami chemicznymi w szkole i w domu, stosować odpowiednie metody pracy, adekwatne do rozwoju psychofizycznego i zainteresowań współczesnego ucznia. Poza tym nauczyć ucznia samodzielnego pozyskiwania wiadomości i czytania tekstu ze zrozumieniem, co pozwoli wykształcić u niego umiejętność odróżniania treści ważnych od mniej istotnych. Autorzy przedstawiają także katalog sposobów zagospodarowania godzin pozostających do dyspozycji nauczyciela.

Ad V. Propozycja oceniania

Propozycja oceniania została przedstawiona przez autorów programu w sposób ogólny, na podstawie wielopoziomowego modelu wymagań programowych, w którym poszczególnym poziomom przypisano określone oceny szkolne. Podejście takie z jednej strony pokazuje ramy, w jakich ma poruszać się nauczyciel, a z drugiej strony jest ostatnią okazją powstrzymania nadmiernych oczekiwań wobec uczniów i pozbycia się niejasności w doborze treści. Pozwoli ono każdemu nauczycielowi, realizującemu podstawę programową według opiniowanego programu, zindywidualizować ocenianie do swojej grupy uczniów i pamiętać cały czas, że celem oceniania jest m.in. monitorowanie rozwoju ucznia, czyli określanie jego postępów w stosunku do wymagań opisanych w podstawie programowej, oraz wspieranie go i wzmacnianie jego rozwoju.

Ad VI. Bibliografia

Zaproponowana tutaj pozycja w dalszym ciągu pozostaje aktualna, pomimo wprowadzenia od czasu jej ukazania się kilku kolejnych podstaw programowych. Powinna ona być w dalszym ciągu lekturą obowiązkową każdego nauczyciela chemii.

III. Podsumowanie

Przygotowany przez Autorów program nauczania przedstawia spójną ze sobą koncepcję podręcznika, zeszytu ćwiczeń i przewodnika dla nauczyciela, łącząc te elementy w sposób logiczny, uporządkowany i przejrzysty. W konstrukcji całego programu widać również szczególną troskę Autorów o rozwijanie samodzielności uczniów w odkrywaniu świata poprzez pracę metodą eksperymentu chemicznego lub innymi metodami aktywizującymi, co pozwoli im pozyskiwać i przetwarzać informacje z różnych źródeł na różne sposoby.

IV. Ocena

Opiniuję pozytywnie program nauczania, który jest zgodny z podstawą programową nauczania chemii dla szkoły podstawowej i może być dopuszczony do użytku szkolnego w klasach 7 i 8 szkoły podstawowej.